

ارزیابی نیازهای اطلاعاتی اعضای هیئت علمی دانشگاه لرستان

علی بازوند^۱

دکتر احمد شعبانی^۲

چکیده

این پژوهش، به ارزیابی نیازهای اطلاعاتی اعضای هیئت علمی دانشگاه لرستان می‌پردازد. روش تحقیق، پیمایشی توصیفی است و داده‌ها، از طریق پرسش‌نامه گردآوری شده است. از مجموع پرسش‌نامه‌های توزیع شده در بین ۱۱۹ نفر از استادان در سه دانشکده علوم انسانی، کشاورزی، و علوم پایه، تعداد ۸۷ پرسش‌نامه معادل ۷۳/۱۰ درصد جمع‌آوری گردید. یافته‌های پژوهش، نشان می‌دهد کتاب، مهم‌ترین منبع اطلاعاتی اعضای هیئت علمی است. اولین انگیزه و هدف اعضای هیئت علمی از جستجوی اطلاعات، انجام فعالیت‌های پژوهشی ذکر شده است. از مهم‌ترین مجراهای کسب اطلاعات برای گروه‌های علوم انسانی و علوم پایه، کتاب و برای گروه کشاورزی، اینترنت شناخته شده است. ۶۷/۸۱ درصد از جامعه پژوهش، شکل ارائه اطلاعات را به صورت چاپی انتخاب کرده‌اند. فقط ۳/۴۴ درصد از جامعه پژوهش، منابع و مراکز اطلاعاتی موجود در دانشگاه لرستان را پاسخ‌گوی نیازهای خود دانسته‌اند. غنی نبودن مجموعه کتابخانه، مهم‌ترین علت کمبود ذکر شده است.

کلیدواژه‌ها

نیازهای اطلاعاتی، هیئت علمی دانشگاه لرستان، محمل‌های اطلاعاتی.

مقدمه

این کتابخانه‌ها، به عنوان مهم‌ترین مراکز کسب اطلاعات برای دانشجویان و خصوصاً اعضای هیئت علمی، از جایگاه ویژه‌ای برخوردارند؛ اما گاه فقدان شناخت یا نبود آگاهی کاربران از منابع و امکانات موجود از

نیازهای اطلاعاتی روزافزون جامعه دانشگاهی و لزوم دستیابی به اطلاعات مناسب به ویژه در عصر اطلاعات، ضرورت بررسی وضعیت کتابخانه‌های دانشگاهی را ایجاب می‌کند.

۱. کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه لرستان.

۲. دانشیار گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه اصفهان.

یک سو و ناآگاهی کتابخانه از نیازهای واقعی کاربران از سوی دیگر، موجب می شود که خدمات مناسبی ارائه نشود و مراجعه کننده، در دستیابی به اطلاعات مورد نیاز خود با مشکل مواجه شود. لذا یکی از مهم ترین روش های اصلاح، ارزیابی است؛ یعنی مقایسه آنچه هست با آنچه باید باشد و این امر، ارتقای کمی و کیفی کتابخانه را در پی خواهد داشت. محمل های اطلاعاتی، هم از نظر نوع و هم از نظر شکل ظاهری نسبت به گذشته متفاوت و شامل چاپی و غیرچاپی شده اند و هر کدام با انواع گوناگون خود، نیازهای اطلاعاتی را تحت تاثیر قرار داده اند. امروزه، شاهد آن هستیم که حضور فیزیکی دانشجویان و به ویژه اعضای هیئت علمی در کتابخانه کمرنگ تر شده است. این، به معنای استفاده نکردن از اطلاعات نیست؛ بلکه شیوه اطلاع جویی و روش کار آنان تغییر کرده؛ به طوری که هر روز استفاده از اطلاعات و اینترنت در خانه و محل کار بیشتر می شود. یعنی تغییر در فن آوری و یا پیشرفت آن، باعث توسعه سامانه های اطلاع رسانی نوین شده و خودبه خود تغییر در نیازهای اطلاعاتی را در پی داشته است؛ به نحوی که اطلاعات مورد نیاز کاربران را - به هر شکلی که آنها می خواهند - باید فراهم کرد. سازمان دهی و اشاعه اطلاعات، چنانچه منطبق با نیازهای واقعی کاربران نباشد، کاری جز اتلاف وقت و سرمایه نخواهد بود. بنابراین، بر آنیم تا با ارزیابی نیازهای اطلاعاتی اعضای هیئت علمی و شناخت دقیق نیازهای آنان در آینده، دست به انتخاب منابعی بزنیم که هم ارتباط

بیشتری با علائق موضوعی آنها داشته باشد و هم با اطلاع جویی و روش کارشان منطبق تر باشد.

بیان مسئله

ارزش اطلاعات، علاوه بر نوع و گوناگونی عرضه آن، به تقاضا نیز بستگی دارد. آگاهی از کاربران کتابخانه ها و اینکه چگونه می اندیشند، نیازهای اطلاعاتی شان چیست، و اینکه چگونه و در کجا به اطلاعات مورد نیاز دست می یابند، امکان برنامه ریزی مفید را در زمینه خدمات کتابخانه ای برای کتابداران فراهم می کند. (۹: ۵۹)

از آنجا که مهم ترین عامل برای انجام فعالیت های آموزشی و پژوهشی دستیابی به اطلاعات لازم می باشد، کتابخانه و مراکز اطلاع رسانی در دانشگاه لرستان (در شهرستان خرم آباد)، با هدف تهیه و تأمین اطلاعات مورد نیاز مراجعان بخصوص اعضای هیئت علمی، مشغول به فعالیت هستند. از طرف دیگر، سالانه مقدار زیادی از وقت کارکنان و متخصصان اطلاع رسانی و همچنین رقم بالایی از بودجه های ارزی و ریالی، صرف تهیه و تأمین منابع برای این گروه می شود. ولی متأسفانه ما شاهد فقدان حضور اعضای هیئت علمی در کتابخانه ها هستیم. این امر، باعث شده که دو سؤال همیشه مطرح باشد: آیا منابع موجود در کتابخانه های دانشگاه لرستان پاسخ گوی نیازهای اطلاعاتی نیست و یا تغییر در فن آوری، باعث رویکرد اعضای هیئت علمی به منابع الکترونیکی شده است؟ این پرسش ها، مسئله اصلی در این تحقیق

می‌باشد که بناست به آن‌ها پاسخ داده شود.

اهداف پژوهش

هدف اصلی این پژوهش، ارزیابی نیازهای اطلاعاتی اعضای هیئت علمی دانشگاه لرستان در شهرستان خرم‌آباد است.

هدف‌های دیگر این پژوهش، عبارتند از:
۱. تعیین بهترین محمل اطلاعاتی با توجه به گوناگونی مواد اطلاعاتی؛

۲. تعیین بهترین روش‌های جستجو و مجاری کسب اطلاعات؛

۳. درک موانع و مشکلات اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی دانشگاه لرستان.

پرسش‌های اساسی پژوهش

۱. مهم‌ترین منابع اطلاعاتی مورد نیاز اعضای هیئت علمی، کدام است؟

۲. مهم‌ترین موضوع جهت رفع نیازهای اطلاعاتی و تحقیقاتی، کدام است؟

۳. انگیزه و هدف اعضای هیئت علمی از جستجوی اطلاعات علمی، چیست؟

۴. مهم‌ترین روش کسب اطلاعات (مجراهای رسمی و غیررسمی)، کدام است؟

۵. اعضای هیئت علمی، کدام شکل اطلاعات را می‌پسندند؟

۶. نقش اینترنت در تأمین نیازهای اطلاعاتی تا چه میزان است؟

۷. زبان منابع اطلاعاتی مورد نیاز، کدام است؟

۸. آیا منابع و مراکز اطلاعاتی موجود در دانشگاه لرستان، پاسخ‌گوی نیازهای

اطلاعاتی اعضای هیئت علمی می‌باشد؟

تعریف مفاهیم پژوهش

نیازهای اطلاعاتی: نیازهای اطلاعاتی، به

اطلاعاتی مربوط می‌شود که افراد برای کارایی در انجام وظایف شغلی، کسب رضایت در حل مسائل و مشکلات، یا دنبال کردن علایق خاص، «باید» از آن برخوردار باشند. (۲:۳۳)

هیئت علمی: در این پژوهش، به کلیه مربیان، استادیاران و دانشیاران شاغل در دولتی لرستان واقع در شهرستان خرم‌آباد - که به صورت رسمی سرگرم تدریس، پژوهش یا خدمت در دیگر بخش‌ها هستند - اطلاق می‌شود.

مجراهای رسمی دریافت اطلاعات: منابع مکتوب و غیرمکتوب مثل کتاب، مجله و لوح فشرده.

مجراهای غیررسمی دریافت اطلاعات: مشورت با همکاران، شرکت در همایش‌ها و مانند این‌ها. (۱۴۶:۱۵)

محمل‌های اطلاعاتی: کتاب، اینترنت، پایگاه‌های اطلاعاتی و مانند این‌ها.

روش پژوهش، جامعه مورد مطالعه و ابزار گردآوری داده‌ها

این پژوهش، از نوع پیمایش توصیفی است. پیمایش توصیفی، به توصیف پدیده‌ای خاص در محیطی معین می‌پردازد و برای پاسخ‌یابی پرسش‌های پژوهش به کار می‌رود و شامل توصیف و نتیجه‌گیری است (۹:۴۹). جامعه مورد مطالعه، تمامی اعضای هیئت علمی است که در هیئت علمی دانشگاه لرستان، به‌طور رسمی مشغول خدمت هستند. اسامی آن‌ها، از دفتر گزینش و استخدام اعضای هیئت علمی دانشگاه لرستان، در اردیبهشت ماه ۱۳۸۴ گرفته شد. کل جامعه مورد مطالعه،

۱۱۹ نفر است که با توجه به تخصصشان به سه حوزه موضوعی (علوم انسانی، علوم پایه و کشاورزی) تقسیم شدند. به دلیل محدودیت جامعه، کل جامعه مورد مطالعه قرار گرفت. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسش‌نامه‌ای حاوی ۱۴ سؤال بسته و یک سؤال باز است که در میان تمام اعضای هیئت علمی توزیع شد. از این تعداد، ۸۷ پرسش‌نامه معادل ۷۳/۱۰ درصد دریافت گردید. ۳۱/۰۳ درصد از پرسش‌نامه‌ها مربوط به رشته‌های حوزه علوم انسانی، ۳۹/۰۸ درصد حوزه علوم پایه و ۲۹/۸۸ درصد مربوط به حوزه کشاورزی شد. پس از جمع‌آوری و تنظیم داده‌های پژوهش، برای تجزیه و تحلیل یافته‌ها، از نرم‌افزار آماری SPSS استفاده شده است.

پیشینه پژوهش

در سال ۱۳۵۴، گروه آموزش کتابداری دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه تهران، در پژوهشی تحت عنوان «تحقیق درباره روش‌هایی که اعضای هیئت علمی دانشکده علوم دانشگاه تهران برای دستیابی به منابع و مدارک به کار می‌برند»، مشخص ساخت که نیاز اصلی اعضای هیئت علمی به منابع و مدارک، بیشتر جهت آماده کردن مواد درسی برای تدریس بوده است. (۸:۱۱)

در سال ۱۳۶۵، دیانی در پژوهشی به نام «روش‌های کسب و اشاعه اطلاعات توسط اعضای هیئت علمی دانشکده کشاورزی دانشگاه شهید چمران»، مشخص ساخت که استفاده از کتاب‌های غیرفارسی بیش از دیگر

منابع بوده و تاریخ انتشار کتاب‌ها و مقالات در بهره‌وری آن‌ها مؤثر بوده است. (۵)
در سال ۱۳۷۳، یافته‌های پژوهش نظری در «بررسی نیازهای اطلاعاتی دانشجویان دانشکده پزشکی در مقاطع تحصیلی فیزیوپاتولوژی، کارآموزی و کارورزی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران»، نشان داد که تفاوت مقطع تحصیلی و فعالیت آموزشی، باعث ایجاد تفاوت در نیازهای اطلاعاتی می‌شود. (۱۳)

در سال ۱۳۷۶، قیاسی به مطالعه «نیازهای اعضای هیئت علمی به منابع اطلاعاتی در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی» پرداخت. نتایج حاصل از این پژوهش، نشان داد که به رغم ورود فن‌آوری نوین اطلاع‌رسانی به کشور ما، نیاز اعضای هیئت علمی به این گونه امکانات کم بوده و اعضای هیئت علمی، همچنان برای رفع نیازهای اطلاعاتی خود، به منابع چاپی (کتاب و مقاله) متکی هستند. (۸: ۸۷-۸۸)

در سال ۱۳۸۳، آذرنگ و عینی به بررسی «نیازهای اطلاعاتی مدیران و کارشناسان سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش» پرداختند. یافته‌های پژوهش، نشان می‌دهد که اطلاعات موجود در سازمان، کمتر از ۲۵ درصد از نیازها را برآورده می‌کند. (۱: ۱۵۶-۱۵۹)

در سال ۱۹۸۴، اولیسن^۳ در پایان‌نامه دکتری خود با عنوان «بررسی نظریه رفتار اطلاع‌یابی دانشمندان و دانش‌پژوهان»، نشان داد که منابع مورد استفاده جامعه پژوهش

(۱۹: ۱۰۷-۱۱۳)

در سال ۲۰۰۴، فیس نجکو^۷ به مطالعه «نیازهای اطلاعاتی و رفتار اطلاع‌یابی ماهیگیران در ایالت لاگوس نیجریه» پرداخت. این مطالعه نیازهای اطلاعاتی، رفتار جستجوی منابع و اطلاعات و مشکلات ماهیگیران را در تلاش برای کسب اطلاعات بررسی کرد. نتایج، نشان می‌دهد که نیازهای اطلاعاتی ماهیگیران در ایالت لاگوس، عمدتاً به حرفه آن‌ها بستگی دارد. (۱۶: ۲۹۷-۳۰۷)

در سال ۲۰۰۵، فرانسیس^۸ رفتار اطلاع‌یابی اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم اجتماعی سنت آگوستین را، واقع در هند غربی بررسی کرد. این مطالعه پژوهشی، رفتار اطلاع‌یابی اعضای هیئت علمی دانشکده علوم دانشگاه سنت آگوستین را، واقع در کشور کوچک در حال توسعه ترینیداد و توباگو توضیح می‌دهد. یافته‌های پژوهش، نشان داد که اعضای هیئت علمی کتاب‌های درسی، مجلات تخصصی همایش‌ها را، مهم‌ترین منابع برای کارهای پژوهشی دانستند. در این تحقیق، از شماره‌های جاری مجلات و پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته، به عنوان مهم‌ترین منابع کسب آگاهی یاد شده است. همچنین، دانشمندان شکل و قالب (فرمت) منابع الکترونیکی را بر منابع چاپی ترجیح دادند. (۱۷: ۶۷-۷۲)

در سال ۲۰۰۵، گلیسون^۹ رفتار اطلاع‌یابی محققان را در طی سال‌های ۱۹۹۱-۲۰۰۱ در یک کتابخانه مؤسسه ملی خدمات بهداشتی

یعنی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های نروژ، عمدتاً نشریات ادواری است. (۲۱)

در سال ۱۹۸۸، اوئک و قربان اغلو^۴ در پژوهشی به «بررسی نیازهای اطلاعاتی و رفتار اطلاع‌یابی دانشجویان در یکی از دانشگاه‌های ترکیه» پرداختند. یافته‌ها، نشان داد که نیازهای اطلاعاتی و رفتار اطلاع‌یابی محققان، به زمینه فعالیت پژوهشی آنان بستگی دارد و از رشته‌ای به رشته دیگر متفاوت است. (۲۲: ۱۸-۱۹)

در سال ۱۹۹۵، اتیک^۵ نیازهای اطلاعاتی حقوقدانان لندن و میدلندز را مورد مطالعه قرار داد. این بررسی، نشان داد که نیازهای اطلاعاتی حقوقدانان، تا حد بسیار زیادی به ماهیت کاری آن‌ها بستگی دارد. این پژوهش، مشخص ساخت که تجربه، تأثیر زیادی بر نیازهای اطلاعاتی دارد؛ به طوری که حقوقدانان جوان و تازه‌کار، بیشتر از حقوقدانان باتجربه به کسب اطلاعات نیاز دارند و اصولاً حقوقدانان بیشتر به منابع چاپی متکی هستند. (۲۰: ۱۹-۳۹)

در سال ۱۹۹۹، لاماند و تولانچ^۶ رفتارهای اطلاع‌یابی دانشکده علوم را در دانشگاه بوتسوانا مورد مطالعه قرار دادند. پژوهشگران در این دانشکده، به مجلات و منابع درسی بیشتر نیاز داشتند و مهم‌ترین دلیل آن را، تدریس و آموزش ذکر کردند. همچنین از فن‌آوری‌های جدید بیش از روش‌های دیگر در جستجوی اطلاعات استفاده می‌کردند.

4. Ucak & Kurbanoglu.
5. Otiye.
6. Lumand & Athulang.

7. Faith Njoku.
8. Francis.
9. Gleeson.

و درمانی محیط زیست، واقع در کارولینای شمالی، مورد مطالعه قرار داد. در این پژوهش، از محققان خواسته شد تا منابع مورد نیاز خود را طی سه دوره زمانی امروز، پنج و ده سال پیش رتبه‌بندی کنند. در ده سال پیش، عمده‌ترین منابع مورد استفاده، منابع چاپی بود. اما امروزه بیشتر از منابع الکترونیکی استفاده می‌کنند. به طوری که امروزه فقط ۲۰ درصد محققان شخصاً به کتابخانه مراجعه می‌کنند و ۷۳ درصد از طریق وبگاه کتابخانه نیاز خود را برطرف می‌کنند. در این پژوهش، پیش‌بینی شده که آینده علم کتابداری و اطلاع‌رسانی، برخلاف گذشته، بیشتر بر پاشنه کاربرمحوری خواهد چرخید و باید اطلاعات را طبق نیاز کاربران فراهم آورد. (۱۸: ۱۱-۲۵)

یافته‌های پژوهش و تجزیه و تحلیل آن‌ها
یافته‌های پژوهش، از پاسخ‌های پرسش‌نامه استخراج شد. از مجموع کل جامعه ۱۱۹ نفره اعضای هیئت علمی، ۸۷ نفر یعنی ۷۳/۱ درصد، پرسش‌نامه را تکمیل کرده‌اند. جداول توزیع فراوانی با استفاده از شاخص‌های درصد و میانگین، برای توصیف داده‌ها به کار گرفته شد، و از نمودار و جدول، جهت بازتاب اطلاعات استفاده گردید.

اطلاعات مربوط به نیازهای اطلاعاتی
اطلاعات مندرج در جدول شماره ۱، مهم‌ترین منابع اطلاعاتی مورد نیاز اعضای هیئت علمی را در گروه علوم انسانی به ترتیب اولویت نشان می‌دهد. پاسخ‌گویان، مجاز به گزینش بیش از یک گزینه بودند و کتاب را با ۳۰/۷۶

درصد، نشریات ادواری را با ۲۴/۳۵ درصد، و اینترنت و مقالات نقد و بررسی را هرکدام با ۱۵/۳۸ و ۱۱/۵۳ درصد، به‌عنوان مهم‌ترین اولویت‌های مورد نیاز انتخاب کردند. پایان‌نامه‌ها، چکیده و نمایه‌ها و گزارش مجامع علمی نیز با درصد بسیار کمی انتخاب شد؛ البته این به معنی بی‌اهمیت بودن این منابع نیست و به نظر می‌رسد، مجموعه‌سازی نادرست و در دسترس نبودن این منابع، از علل انتخاب نشدن آن‌ها بوده باشد.

جدول شماره ۲، اولویت‌های منابع مورد نیاز را در گروه علوم کشاورزی نشان می‌دهد. در مجموع اولویت‌ها، کتاب با ۲۸/۲۰ درصد و اینترنت با ۲۴/۳۵ درصد، مهم‌ترین منابع مورد نیاز شناخته شدند. نشریات ادواری با ۱۲/۸۲ درصد و بانک‌های اطلاعاتی با ۱۱/۵۳ درصد، در اولویت‌های بعدی قرار گرفتند. پایان‌نامه‌ها، چکیده و نمایه‌ها، دایرةالمعارف‌ها و کتاب‌شناسی‌ها، در رتبه‌های آخر انتخاب قرار دارند که علت آن در جدول شماره ۱ ذکر گردید.

اطلاعات جدول شماره ۳، نشانگر آن است که در بین اولویت‌های انتخاب شده، کتاب با ۲۹/۱۶ درصد، اینترنت با ۱۹/۷۹ درصد و بانک‌های اطلاعاتی با ۱۷/۷۰ درصد، در اولویت‌های اول تا سوم منابع مورد نیاز علوم پایه قرار دارند. هیچ‌کدام از اعضای هیئت علمی، گزینه دایرةالمعارف‌ها و کتاب‌شناسی‌ها را انتخاب نکرده‌اند و پایان‌نامه‌ها و گزارش مجامع علمی هم هرکدام با ۱/۰۴ درصد، جزء پایین‌ترین گزینه‌های انتخابی است. در مجموع هر سه گروه، کتاب را به‌عنوان

جدول شماره ۱. توزیع فراوانی اعضای هیئت علمی علوم انسانی، از لحاظ مهم‌ترین منابع اطلاعاتی مورد نیاز

کل		اولویت سوم		اولویت دوم		اولویت اول		منابع مورد نیاز
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۳۰/۷۶	۲۴	۵/۱۲	۴	۱/۲۸	۱	۲۴/۳۵	۱۹	کتاب
۲۴/۳۵	۱۹	۷/۶۹	۶	۱۵/۳۸	۱۲	۱/۲۸	۱	نشریات ادواری
۱۱/۵۳	۹	۶/۴۱	۵	۵/۱۲	۴	--	--	مقالات نقد و بررسی
۱/۲۸	۱	--	--	۱/۲۸	۱	--	--	پایان‌نامه
۳/۸۴	۳	۱/۲۸	۱	۲/۵۶	۲	--	--	گزارش‌های تحقیقاتی
۶/۴۱	۵	۲/۵۶	۲	۱/۲۸	۱	۲/۵۶	۲	بانک‌های اطلاعاتی
۱/۲۸	۱	--	--	۲/۲۸	۱	--	--	چکیده و نمایه‌ها
۳/۸۴	۳	۲/۵۶	۲	۱/۲۸	۱	--	--	دایرةالمعارف‌ها و کتاب‌شناسی‌ها
۱۵/۳۸	۱۲	۵/۱۲	۴	۳/۸۴	۳	۶/۴۱	۵	اینترنت
۱/۲۸	۱	۱/۲۸	۱	--	--	--	--	گزارش مجامع علمی
۱۰۰	۷۸	جمع کل						

جدول شماره ۲. توزیع فراوانی اعضای هیئت علمی کشاورزی، از لحاظ مهم‌ترین منابع اطلاعاتی مورد نیاز

کل		اولویت سوم		اولویت دوم		اولویت اول		منابع مورد نیاز
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۲۸/۲۰	۲۲	۷/۶۹	۶	۶/۴۱	۵	۱۴/۱۰	۱۱	کتاب
۱۲/۸۲	۱۰	۳/۸۴	۳	۱/۲۸	۱	۷/۶۹	۶	نشریات ادواری
۶/۴۱	۵	۲/۵۶	۲	۳/۸۴	۳	--	--	مقالات نقد و بررسی
۱/۲۸	۱	۱/۲۸	۱	--	--	--	--	پایان‌نامه
۷/۶۹	۶	۲/۵۶	۲	۲/۵۶	۲	۲/۵۶	۲	گزارش‌های تحقیقاتی
۱۱/۵۳	۹	۵/۱۲	۴	۶/۴۱	۵	--	--	بانک‌های اطلاعاتی
۱/۲۸	۱	--	--	۱/۲۸	۱	--	--	چکیده و نمایه‌ها
۱/۲۸	۱	۱/۲۸	۱	--	--	--	--	دایرةالمعارف‌ها و کتاب‌شناسی‌ها
۲۴/۳۵	۱۹	۶/۴۱	۵	۸/۹۷	۷	۸/۹۷	۷	اینترنت
۵/۱۲	۴	۲/۵۶	۲	۲/۵۶	۲	--	--	گزارش مجامع علمی
۱۰۰	۷۸	جمع کل						

جدول شماره ۳. توزیع فراوانی اعضای هیئت علمی علوم پایه، از لحاظ مهم ترین منابع اطلاعاتی مورد نیاز

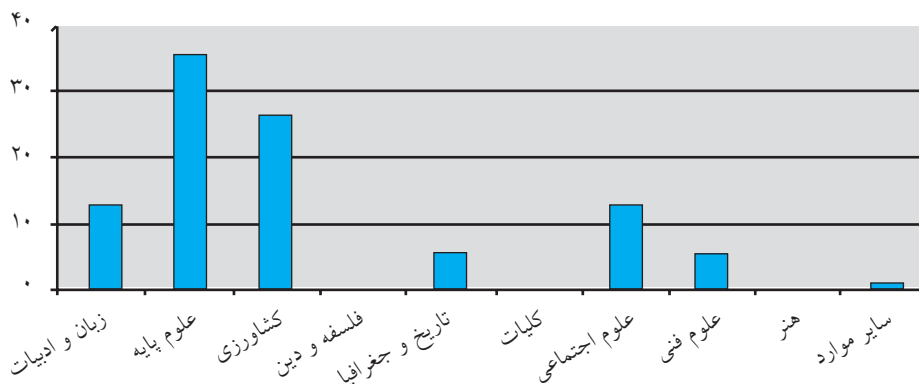
اولویت اول		اولویت دوم		اولویت سوم		کل		منابع مورد نیاز
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۱۹/۷۹	۱۹	۵/۲۰	۵	۴/۱۶	۴	۲۹/۱۶	۲۸	کتاب
۷/۲۹	۷	۷/۲۹	۷	۲/۰۸	۲	۱۶/۶۶	۱۶	نشریات ادواری
--	--	۲/۰۸	۲	۴/۱۶	۴	۶/۲۵	۶	مقالات نقد و بررسی
--	--	۱/۰۴	۱	--	--	۱/۰۴	۱	پایان نامه
۱/۰۴	۱	--	--	۵/۲۰	۵	۶/۲۵	۶	گزارش های تحقیقاتی
۴/۱۶	۴	۱۱/۴۵	۱۱	۲/۰۸	۲	۱۷/۷	۱۷	بانک های اطلاعاتی
--	--	۱/۰۴	۱	۱/۰۴	۱	۲/۰۸	۲	چکیده و نمایه ها
--	--	--	--	--	--	--	--	دایرةالمعارف ها و کتاب شناسی ها
۳/۱۲	۳	۵/۲۰	۵	۱۱/۴۵	۱۱	۱۹/۷۹	۱۹	اینترنت
--	--	--	--	۱/۰۴	۱	۱/۰۴	۱	گزارش مجامع علمی
جمع کل								
						۱۰۰	۹۶	

مهم ترین منبع مورد نیاز در اولویت اول انتخاب کرده اند. نتایج یافته های این پژوهش، با یافته های شکوری منفرد و رضانی مشابهت دارد (۷؛ ۶). در اولویت های بعدی، بین اعضای هیئت علمی و منابع مورد نیاز اختلاف وجود دارد؛ به طوری که در گروه علوم انسانی نشریات ادواری به عنوان اولویت دوم، در گروه علوم کشاورزی و علوم پایه، اینترنت به عنوان اولویت دوم انتخاب شد. البته در انتخاب های بعدی هم تفاوت هایی وجود دارد.

موضوع مورد نیاز

نمودار شماره ۱، زمینه موضوعی اطلاعات

مورد نیاز اعضای هیئت علمی را نشان می دهد. منابع موضوعی در زمینه علوم پایه با ۳۵/۶۳ درصد، کشاورزی با ۲۶/۴۳ درصد و ادبیات و علوم اجتماعی هر کدام با ۱۲/۶۴ درصد، به عنوان مهم ترین منابع مورد نیاز انتخاب شدند. تاریخ و جغرافیا و علوم فنی هم، هر کدام با ۵/۷۴ درصد در مرتبه بعدی قرار دارند. یک نفر هم موضوع تربیت بدنی را انتخاب کرده که در سایر موارد ذکر گردید. موضوعاتی مانند کلیات، فلسفه و دین و هنر، اصلاً انتخاب نشدند. به نظر می رسد به علت نبودن این رشته ها (دین، فلسفه و هنر) و همچنین تخصصی بودن فعالیت های آموزشی و پژوهشی، این منابع انتخاب نشدند.

نمودار شماره ۱. فراوانی موضوع مورد نیاز اعضای هیئت علمی

انگیزه و هدف از جستجوی اطلاعات

همان‌طور که ملاحظه می‌شود، تجزیه و تحلیل یافته‌ها به تفکیک گروه‌هاست و در جدول شماره ۴، انگیزه و هدف از جستجوی اطلاعات علمی در گروه علوم انسانی مشاهده می‌شود. اعضای هیئت علمی در مجموع اولویت‌ها، فعالیت‌های پژوهشی را با ۳۳/۷۶ درصد و فعالیت‌های آموزشی را ۲۳/۳۷ درصد، به‌عنوان اولویت اول و دوم ذکر کردند و از روزآمد کردن اطلاعات تخصصی و انتشار آثار علمی، به‌عنوان انگیزه‌های بعدی نام بردند. کمترین انگیزه جستجوی اطلاعات در بین اعضای هیئت علمی، مربوط به آمادگی برای پاسخ‌گویی به خدمات مشورتی و ارائه درس گروهی است. گزینه تهیه گزارش، بدون پاسخ در پایین‌ترین مرتبه قرار گرفت.

جدول شماره ۵، نشان‌دهنده انگیزه و هدف اعضای هیئت علمی در گروه علوم کشاورزی است. از انجام فعالیت‌های پژوهشی با ۳۳/۷۸

درصد، فعالیت‌های آموزشی با ۲۴/۳۲ درصد، و روزآمد کردن اطلاعات تخصصی با ۲۲/۹۷ درصد، به‌عنوان انگیزه‌های نخست یاد شد. انتشار آثار علمی با ۱۳/۵۱ درصد و بالابردن معلومات عمومی و ارائه درس گروهی، هرکدام با ۲/۷۰ درصد به‌عنوان اولویت‌های بعدی ذکر گردید. آمادگی برای پاسخ‌گویی به خدمات مشورتی و تهیه گزارش، در نازل‌ترین وجه واقع شدند.

جدول شماره ۶، انگیزه جستجوی اطلاعات گروه علوم پایه را نشان می‌دهد. اعضای هیئت علمی در مجموع اولویت‌ها، انجام فعالیت‌های پژوهشی را با ۳۱/۹۱ درصد، فعالیت‌های آموزشی را با ۲۷/۶۵ درصد، و روزآمد کردن اطلاعات تخصصی را با ۱۷/۰۲ درصد، هدف خود از جستجوی اطلاعات علمی به‌عنوان رتبه‌های نخست ذکر کرده‌اند. انتشار آثار علمی، بالا بردن معلومات عمومی، ارائه درس گروهی و تهیه گزارش، به‌ترتیب در اولویت‌های بعدی قرار دارند. آمادگی برای پاسخ‌گویی

جدول شماره ۴. توزیع فراوانی اعضای هیئت علمی علوم انسانی، از لحاظ انگیزه و هدف در جستجوی اطلاعات علمی

اولویت		اولویت اول		اولویت دوم		اولویت سوم		انگیزه و هدف
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۲۳/۳۷	۱۸	۵/۱۹	۴	۹/۰۹	۷	۹/۰۹	۷	انجام فعالیت‌های آموزشی
۳۳/۷۶	۲۶	۳/۸۹	۳	۱۲/۹۸	۱۰	۱۶/۸۸	۱۳	انجام فعالیت‌های پژوهشی
۱۹/۴۸	۱۵	۷/۷۹	۶	۵/۱۹	۴	۶/۴۹	۵	روزآمد کردن اطلاعات تخصصی
۱۵/۵۸	۱۲	۱۰/۳۸	۸	۳/۸۹	۳	۱/۲۹	۱	انتشار آثار علمی
۳/۸۹	۳	۲/۵۹	۲	--	--	۱/۲۹	۱	بالا بردن معلومات عمومی
۲/۵۹	۲	۱/۲۹	۱	۱/۲۹	۱	--	--	آمادگی برای پاسخ‌گویی به خدمات مشورتی
--	--	--	--	--	--	--	--	تهیه گزارش
۱/۲۹	۱	۱/۲۹	۱	--	--	--	--	ارائه درس گروهی
۱۰۰	۷۷	جمع کل						

جدول شماره ۵. توزیع فراوانی اعضای هیئت علمی کشاورزی، از لحاظ انگیزه و هدف در جستجوی اطلاعات علمی

اولویت		اولویت اول		اولویت دوم		اولویت سوم		انگیزه و هدف
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۲۴/۳۲	۱۸	۹/۴۵	۷	۵/۴۰	۴	۹/۴۵	۷	انجام فعالیت‌های آموزشی
۳۳/۷۸	۲۵	--	--	۱۳/۵۱	۱۰	۲۰/۲۷	۱۵	انجام فعالیت‌های پژوهشی
۲۲/۹۷	۱۷	۱۲/۱۶	۹	۵/۴۰	۴	۵/۴۰	۴	روزآمد کردن اطلاعات تخصصی
۱۳/۵۱	۱۰	۴/۰۵	۳	۹/۴۵	۷	--	--	انتشار آثار علمی
۲/۷۰	۲	۲/۷	۲	--	--	--	--	بالا بردن معلومات عمومی
--	--	--	--	--	--	--	--	آمادگی برای پاسخ‌گویی به خدمات مشورتی
--	--	--	--	--	--	--	--	تهیه گزارش
۲/۷۰	۲	۲/۷	۲	--	--	--	--	ارائه درس گروهی
۱۰۰	۷۴	جمع کل						

به خدمات مشورتی، بدون پاسخ باقی ماند. در مجموع، در میان سه گروه اعضای هیئت علمی در انتخاب اولویت‌های اول تا سوم، تفاوت چندانی مشاهده نشد. اعضای هیئت علمی، انجام فعالیت‌های پژوهشی، آموزشی و روزآمد کردن اطلاعات تخصصی را، به‌عنوان مهم‌ترین انگیزه و هدف خود از جستجوی اطلاعات عنوان کردند.

مجراهای کسب اطلاعات در گروه علوم انسانی

براساس یافته‌ها در نمودار شماره ۲ در مجموع اولویت‌ها، مهم‌ترین روش‌های کسب اطلاعات به ترتیب کتاب با ۳۳/۷۶ درصد، نشریات ادواری با ۲۵/۹۷ درصد و اینترنت با ۱۹/۴۸ درصد، در رتبه اول تا سوم قرار دارند

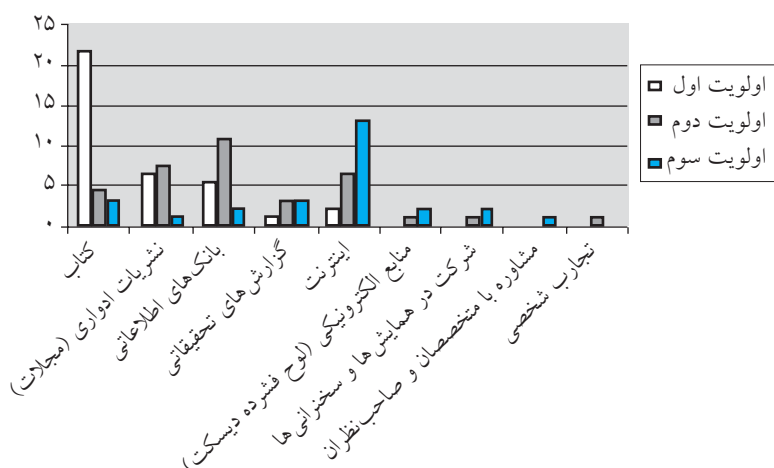
که همگی از مجراهای رسمی کسب اطلاعات هستند. بانک‌های اطلاعاتی با ۹/۰۹ درصد، گزارش‌های تحقیقاتی با ۶/۴۹ درصد، شرکت در همایش‌ها و سخنرانی‌ها با ۳/۸۹ درصد، و منابع الکترونیکی (لوح فشرده، دیسکت) با ۱/۲۹ درصد، به‌ترتیب در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند. مشاوره با متخصصان و صاحب‌نظران و تجارب شخصی - که از مجراهای غیررسمی کسب اطلاعات هستند - بدون پاسخ به‌عنوان اولویت شناخته نشدند. یافته‌ها براساس نمودار شماره ۳، نشان داد که مهم‌ترین روش کسب اطلاعات برای اعضای هیئت علمی گروه کشاورزی، به ترتیب رتبه، اینترنت با ۲۸/۹۴ درصد، کتاب با ۲۲/۳۶ درصد، نشریات ادواری با ۵/۷۸ درصد، در اولویت‌های اول تا سوم قرار

جدول شماره ۶. توزیع فراوانی اعضای هیئت علمی علوم پایه، از لحاظ انگیزه و هدف در جستجوی اطلاعات علمی

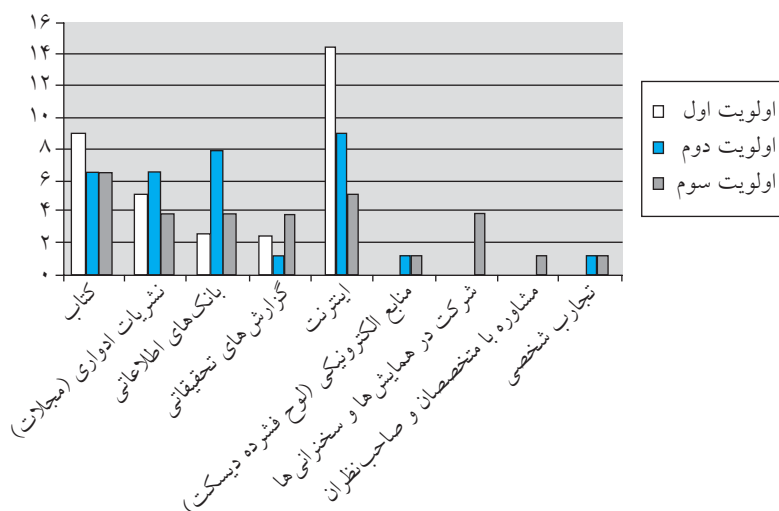
اولویت	اولویت اول		اولویت دوم		اولویت سوم		کل	انگیزه و هدف
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی		
انجام فعالیت‌های آموزشی	۱۳	۱۳/۸۲	۹	۹/۵۷	۴	۴/۲۵	۲۶	۲۷/۶۵
انجام فعالیت‌های پژوهشی	۱۷	۱۸/۰۸	۱۳	۱۳/۸۲	--	--	۳۰	۳۱/۹۱
روزآمد کردن اطلاعات تخصصی	۱	۱/۰۶	۵	۵/۳۱	۱۰	۱۰/۶۳	۱۶	۱۷/۰۲
انتشار آثار علمی	۳	۳/۱۹	۴	۴/۲۵	۷	۷/۴۴	۱۴	۱۴/۸۹
بالا بردن معلومات عمومی	--	--	--	--	۳	۳/۱۹	۳	۳/۱۹
آمادگی برای پاسخ‌گویی به خدمات مشورتی	--	--	--	--	--	--	--	--
تهیه گزارش	--	--	۱	۱/۰۶	۱	۱/۰۶	۲	۲/۱۲
ارائه درس گروهی	--	--	۱	۱/۰۶	۲	۲/۱۲	۳	۳/۱۹
جمع کل							۹۴	۱۰۰

یافته‌ها در نمودار شماره ۴، نشان می‌دهد که مهم‌ترین روش‌های کسب اطلاعات اعضای هیئت علمی در گروه علوم پایه به ترتیب رتبه، کتاب با ۲۹/۰۳ درصد، اینترنت با ۲۱/۵۰ درصد، بانک‌های اطلاعاتی با ۱۸/۲۷ درصد، و نشریات ادواری با ۱۵/۰۵ درصد، و در اولویت‌های اول تا چهارم قرار گرفتند.

دارند. بانک‌های اطلاعاتی ۱۴/۴۷ درصد، گزارش‌های تحقیقاتی با ۷/۸۹ درصد، شرکت در همایش‌ها و سخنرانی‌ها با ۳/۹۴ درصد، تجارب شخصی و منابع الکترونیکی (لوح فشرده و دیسکت) هرکدام با ۲/۶۳ درصد و مشاوره با متخصصان و صاحب‌نظران با ۱/۳۱ درصد، در اولویت‌های بعدی قرار دارند.

نمودار شماره ۲. میزان فراوانی اعضای هیئت علمی علوم انسانی، برحسب مجراهای کسب اطلاعات

نمودار شماره ۳. میزان فراوانی اعضای هیئت علمی کشاورزی، برحسب مجراهای کسب اطلاعات

است که به نظر می‌رسید علت استفاده نکردن اعضای هیئت علمی از مجموعه‌های چاپی، متکی بودن آن‌ها به منابع الکترونیکی بوده باشد! اما نتیجه پژوهش خلاف آن را ثابت کرد که می‌توان مهم‌ترین دلیل آن را، غنی نبودن مجموعه کتابخانه دانست که در این پژوهش اثبات شده است.

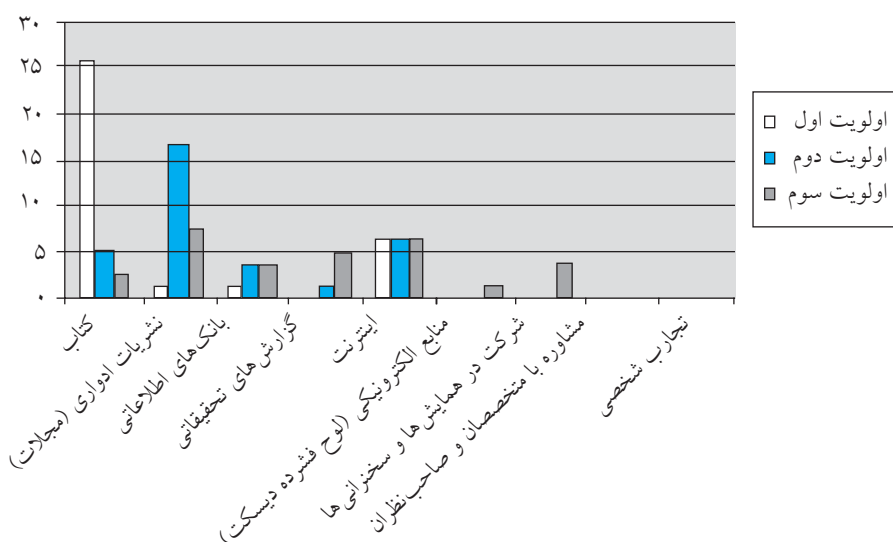
نقش اینترنت در تأمین نیازها

با توجه به نتایج به‌دست آمده در نمودار شماره ۴، اعضای هیئت علمی با انتخاب ۷۵/۸۶ درصد، نقش اینترنت را در تأمین نیازهای اطلاعاتی خود، زیاد ارزیابی کردند. همچنین اولویت‌های اول مجرای کسب اطلاعات در گروه کشاورزی، اولویت دوم در گروه علوم پایه و اولویت سوم در گروه علوم انسانی، اینترنت ذکر شده است. این امر، حاکی از نقش و جایگاه اینترنت در تأمین نیازهای

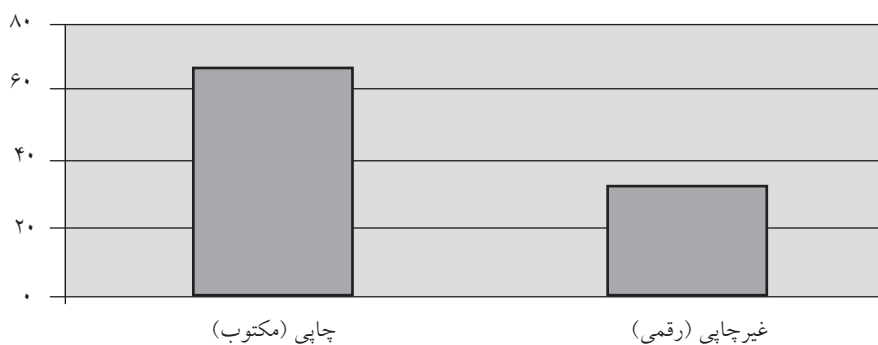
گزارش‌های تحقیقاتی با ۷/۵۲ درصد، منابع الکترونیکی (لوح فشرده، دیسکت)، شرکت در همایش‌ها و سخنرانی‌ها هر کدام با ۳/۲۲ درصد، مشاوره با متخصصان و صاحب‌نظران و تجارب شخصی هر کدام با ۱/۰۷ درصد، به‌ترتیب در اولویت‌های بعدی قرار دارند. به‌طور کلی در میان سه گروه اعضای هیئت علمی، کتاب به عنوان مهم‌ترین منبع کسب اطلاعات شناخته شد. نتایج یافته‌های این پژوهش، با یافته‌های معصومی، گبل و حیاتی مشابهت دارد. (۱۲؛ ۱۰؛ ۴: ۲۷-۴۲)

شکل منابع انتخاب

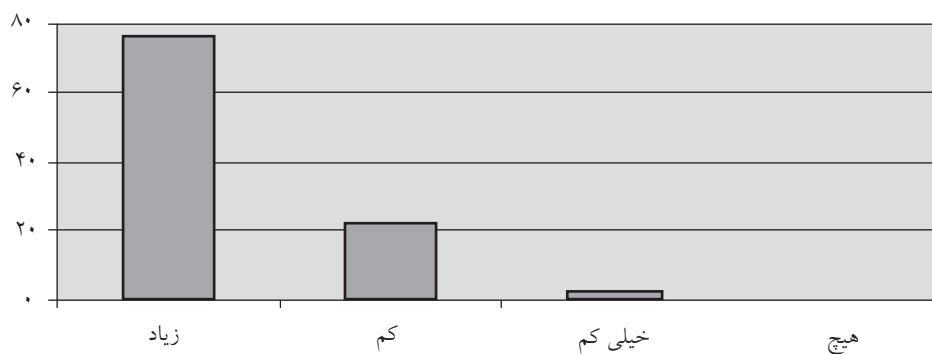
با توجه به نتایج حاصل از پژوهش، می‌بینیم که به‌رغم ورود فن‌آوری‌های نوین اطلاع‌رسانی به کشور ما، اعضای هیئت علمی، همچنان برای رفع نیازهای اطلاعاتی خود به منابع چاپی (مکتوب) متکی هستند. این، درحالی

نمودار شماره ۴. میزان فراوانی اعضای هیئت علمی علوم پایه، برحسب مجراهای کسب اطلاعات

نمودار شماره ۵. میزان فراوانی اعضای هیئت علمی، برحسب شکل و قالب (فرمت) منابع انتخابی

نمودار شماره ۶. میزان فراوانی اعضای هیئت علمی، برحسب نقش اینترنت در تأمین نیازهای اطلاعاتی آن‌ها

منابع و مراکز اطلاعاتی و پاسخ‌گویی به نیازها

در زمینه این سؤال - همچنان که در نمودار شماره ۸ مشخص است - فقط ۳ نفر معادل ۳/۴۴ درصد گزینه بلی را انتخاب کردند و منابع و مراکز اطلاعاتی موجود در دانشگاه لرستان را، پاسخ‌گوی نیازهای اطلاعاتی خود دانستند. ۴۰ نفر معادل ۴۵/۹۷ درصد گزینه خیر و ۴۳ نفر معادل ۴۹/۴۲ درصد، گزینه تا حدودی را انتخاب کردند. ۱ نفر هم معادل ۱/۱۴ درصد، به این سؤال پرسش‌نامه جواب نداد.

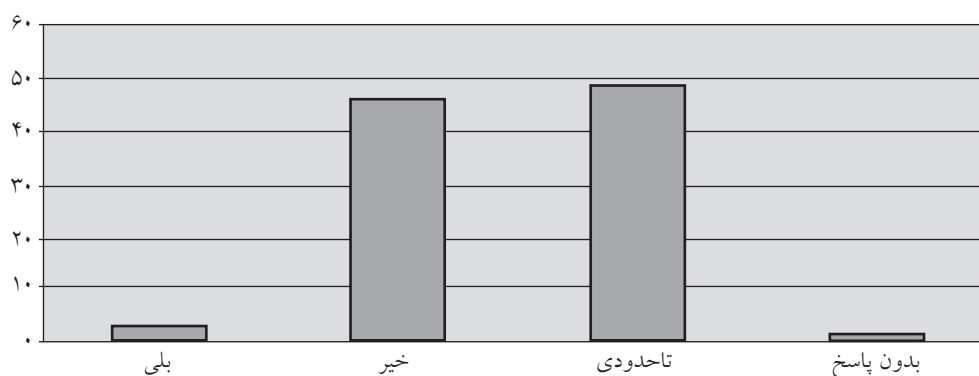
اطلاعاتی اعضای هیئت علمی است. تعداد ۱۹ نفر معادل ۲۱/۸۳ درصد، نقش اینترنت را در تأمین نیازشان کم و ۲ نفر معادل ۲/۲۹ درصد، گزینه خیلی کم برشمرده‌اند.

زبان منابع اطلاعاتی مورد نیاز

با توجه به اطلاعات نمودار شماره ۷، بیشترین فراوانی زبان منابع مورد نیاز اعضای هیئت علمی، ابتدا انگلیسی با ۶۶/۶۶ درصد، آنگاه فارسی با ۳۱/۰۱ درصد و سپس عربی با ۲/۲۹ درصد شناخته شد.

نمودار شماره ۷. میزان فراوانی زبان منبع مورد نیاز اعضای هیئت علمی

نمودار شماره ۸. میزان فراوانی منابع و مراکز اطلاعاتی موجود در دانشگاه، از نظر پاسخ‌گویی به نیازهای اطلاعاتی اعضای هیئت علمی

یافته‌ها و نتایج پژوهش

۱. کتاب، مهم‌ترین منبع اطلاعاتی مورد نیاز اعضای هیئت علمی در سه گروه علوم انسانی، کشاورزی و علوم پایه، به عنوان اولویت اول شناخته شد. برای گروه علوم انسانی، نشریات ادواری و برای گروه کشاورزی و علوم پایه، اینترنت اولویت دوم عنوان گردید. با آنکه نشریات ادواری به‌ویژه در زمینه علوم ارزش فراوان دارند، این‌گونه مواد بعد از کتاب در اولویت بعد قرار گرفتند. علت این امر، می‌تواند به‌موقع نرسیدن و در دسترس نبودن نشریات علمی در کتابخانه‌های دانشگاه باشد.

عوامل کمبود منابع و مراکز اطلاعاتی

همان‌طورکه در جدول شماره ۷ مشخص است، غنی نبودن مجموعه کتابخانه با ۳۹/۸۶ درصد، و مناسب نبودن کیفیت و کمیت سخت‌افزاری و نرم‌افزاری دانشگاه با ۳۲/۶۷ درصد، به‌عنوان مهم‌ترین عوامل کمبود، در رتبه اول و دوم عنوان گردید. عوامل دیگر، به‌ترتیب شامل به‌موقع تأمین نشدن اطلاعات با ۱۶/۳۳ درصد، بی‌نظمی کتابخانه با ۹/۸۰ درصد و همکاری نکردن کتابداران در تحویل به‌موقع اطلاعات با ۱/۳۰ درصد، ذکر شده است.

جدول شماره ۷. توزیع فراوانی عوامل کمبود منابع و مراکز اطلاعاتی موجود در دانشگاه

درصد	فراوانی	عوامل کمبود منابع و مراکز اطلاعاتی
۹/۸۰	۱۵	کتابخانه، فاقد نظم سازمان یافته است.
۳۹/۸۶	۶۱	غنی نبودن مجموعه کتابخانه
۳۲/۶۷	۵۰	مناسب نبودن کیفیت و کمیت سخت‌افزاری و نرم‌افزاری دانشگاه
۱۶/۳۳	۲۵	تأمین نشدن به موقع اطلاعات
۱/۳	۲	همکاری نکردن کتابداران در تحویل به موقع اطلاعات
۱۰۰	۱۵۳	جمع کل

مکتوب) بیشتر نیازمند هستند. مهم‌ترین نتیجه این دوگانگی را، می‌توان غنی نبودن مجموعه‌های کتابخانه و کهنه بودن اطلاعات در این‌گونه کتابخانه‌ها دانست. ضمناً نتیجه حاصل از این پژوهش، اعتبار یافته‌های به‌دست آمده از مطالعات دیگر را - که قیاسی، بشیری و یمین‌فیروز در داخل انجام دادند - اثبات می‌کند. (۸: ۷۴-۹۰؛ ۳؛ ۱۴: ۴۵-۶۴)

۷. ۷۵/۸۶ درصد از جامعه پژوهش، نقش اینترنت را در تأمین نیازهای خود، زیاد ارزیابی کردند.

۸. بیش‌ترین فراوانی زبان منبع مورد نیاز اعضای هیئت علمی، انگلیسی با ۶۶/۶۶ درصد شناخته شد.

۹. فقط ۳/۴۴ درصد از جامعه پژوهش، منابع و مراکز اطلاعاتی موجود در دانشگاه لرستان را به‌طور کامل پاسخ‌گوی نیازهای اطلاعاتی خود دانستند، یعنی گزینه بلی را انتخاب کردند. از جمله عوامل کمبود، غنی نبودن مجموعه کتابخانه، مناسب نبودن کیفیت و کمیت سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و به‌موقع تأمین نشدن اطلاعات ذکر شد.

۲. از مهم‌ترین موضوع‌های مورد نیاز اعضای هیئت علمی، موضوعاتی در زمینه علوم پایه، کشاورزی، زبان و ادبیات است. همچنان‌که در نمودار شماره ۱ مشخص شد، موضوع‌های مورد نیاز، با تعداد و تخصص اعضای هیئت علمی برابری می‌کند؛ ولی منابع موجود در کتابخانه‌های دانشگاه لرستان، به علت غنی نبودن و کهنه بودن اطلاعات، متناسب با نیازها نیست.

۳. انجام فعالیت‌های پژوهشی و آموزشی، به‌عنوان مهم‌ترین انگیزه اعضای هیئت علمی از جستجوی اطلاعات ذکر شد.

۴. مهم‌ترین مجرای کسب اطلاعات برای گروه علوم انسانی و علوم پایه، کتاب و برای گروه علوم کشاورزی، اینترنت عنوان شد.

۵. اکثر اعضای هیئت علمی، منابع رسمی را بر منابع غیررسمی ترجیح می‌دهند.

۶. ۶۷/۸۱ درصد از جامعه پژوهش، شکل (فرمت) اطلاعات چاپی را انتخاب کردند. با آنکه اینترنت و پایگاه‌های اطلاعاتی جزء اولویت‌های برتر منابع اطلاعاتی مورد نیاز اعضای هیئت علمی شناخته شد، ولی اعضای هیئت علمی، نشان دادند که به منابع چاپی

پیشنهادهای پژوهش

۱. ایجاد مرکز اسناد و منابع آرشیوی در زمینه علوم اجتماعی و تاریخ، ضروری به نظر می‌رسد.
۲. تهیه کردن کتاب‌ها و طرح‌های پژوهشی‌ای که در دیگر دانشگاه‌ها و سازمان‌های علمی - تحقیقاتی منتشر می‌شود.
۳. چون یکی از مشکلات عمده اعضای هیئت علمی در دسترسی به اطلاعات، غنی نبودن مجموعه کتابخانه ذکر شد، لازم است کتاب‌ها و مجلات جدید به‌طور منظم تهیه شوند. به همین دلیل، استفاده از نظرات همه اعضای هیئت علمی و بهره‌گیری از همکاری آن‌ها در ایجاد مجموعه‌ای منطبق با نیازهای اطلاعاتی، بسیار مؤثر خواهد بود.
۴. امانت بین کتابخانه‌ای، فعال شود.

منابع

۱. آذرنگ، عبدالحسین؛ عینی، اکرم. «بررسی نیازهای اطلاعاتی مدیران و کارشناسان سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش وزارت آموزش و پرورش». *فصلنامه کتاب*، دوره پانزدهم، ۲ (تابستان ۱۳۸۳): ۱۴۸-۱۶۸.
۲. بابایی، محمود. *نیازسنجی اطلاعات*. تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، ۱۳۷۸.
۳. بشیری، جواد. «سنجش نیازهای اطلاعاتی محققان وزارت جهاد کشاورزی». *پایگاه اطلاعاتی کتابدار*، ۱۳۸۱. [قابل دسترسی در]: <http://www.ketabdar.org>
۴. حیاتی، زهیر؛ تصویری قمصری، فاطمه. «بررسی رفتار اطلاع‌یابی اعضای هیئت علمی سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران». *فصلنامه کتاب*

دوره دهم، ۲ (زمستان ۱۳۷۸): ۲۷-۴۲.

۵. دیانی، محمدحسین. *روشهای کسب و اشاعه اطلاعات علمی توسط اعضای هیئت علمی دانشکده کشاورزی دانشگاه شهید چمران*. اهواز: دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، ۱۳۶۵. [طرح پژوهشی]

۶. رضایی، زهرا. «بررسی نیازهای اطلاعاتی اعضای هیئت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته‌های حقوق و علوم سیاسی». پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال، ۱۳۷۵.

۷. شکوری منفرد، هاشم. «بررسی نیازهای اطلاعاتی پرستاران شاغل در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران، شهید بهشتی». پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، ۱۳۷۱.

۸. قیاسی، میترا. «بررسی نیاز اعضای هیات علمی به منابع اطلاعاتی در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی». *فصلنامه کتاب*، دوره هشتم، ۳ (پاییز ۱۳۷۶): ۷۴-۹۰.

۹. کومار، کریشان. *روش‌های پژوهش در کتابداری و اطلاع‌رسانی*. ترجمه فاطمه رهادوست با همکاری فریبرز خسروی. تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۴.

۱۰. گبل، پروین. «بررسی نیازهای اطلاعاتی متخصصان علوم توان‌بخشی شاغل در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی». پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران، ۱۳۷۲.

۱۱. گروه آموزش کتابداری. *تحقیق درباره*

St. Augustine campus". *The Journal of Academic Librarianship*, Vol.31, No.1(2005): 67-72.

18. Gleeson, Amy C. "Information seeking behavior of scientists and their adaptation to electronic journals". *Library and Information Science Research*, Vol.23, No.1 (2001): 1-42. [on-line]. Available: <http://ils.unc.edu/Mspapers/2672.Pdf>

19. Lumand, Edward; Athulang, Mutshewn. "Information seeking behavior among university of Botswana Science Faculty". *Information Development*, Vol. 15, No. 2 (Jun.1999): 107-113.

20. Otike, Japhet. "The information needs and seeking habits of Lawyers in England: a pilot study". *The International Information & Library Review*, Vol. 31, No. 1 (1999): 19-39.

21. Olaison, John Leif. "Toward a theory of information seeking behavior among scientists and scholars". Ph.D. Thesis, Berkeley : University of California, 1985.

22. Ucak, Nazan Ozenc; Kurbanoglu, S. Serap. "Information needs and information seeking behavior of scholars at Turkish university". *64th IFLA Council and General Conference (Amsterdam: August 16-21 1998)*.

تاریخ دریافت: ۱۳۸۵/۷/۲۲

روشهایی که اعضای هیئت علمی دانشکده علوم دانشگاه تهران برای دستیابی به منابع و مدارک به کار می‌برند. تهران: دانشگاه تهران، دانشکده علوم تربیتی، ۱۳۵۴.

۱۲. معصومی، فرناز. «بررسی نیازهای اطلاعاتی متخصصان علوم دارویی و ارائه الگوی مناسب جهت رفع نیاز آنان». پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، ۱۳۷۱.

۱۳. ناظری، شاپور. «بررسی نیازهای اطلاعاتی دانشجویان رشته پزشکی در مقاطع تحصیلی فیزیوپاتولوژی، کارآموزی و کارورزی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران». پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، ۱۳۷۳.

۱۴. یمین‌فیروز، موسی؛ داورپناه، محمدرضا. «بررسی رفتار اطلاع‌یابی اعضای هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد از اینترنت». *کتابداری و اطلاع‌رسانی*، دوره هفتم، ۲۱ (تابستان ۱۳۸۳): ۴۵-۶۴.

15. Bouazza, Abdelmajida. "Information user study". *In Encyclopedia of Library and Information Science*, Vol 44 (1997) : 144-163.

16. Faith Njoku, Ifeanyichukwu. "The information needs and information seeking behaviour of fishermen in Lagos State, Nigeria". *The International Information & Library Review*, Vol.36, No.4 (2004): 297-307.

17. Francis, Hannah. "The information-seeking behavior of social science faculty at the University of the West Indies,

